Postbus 1. **Telefoon 19.**

Wij hebben een **Buitengewone Uitverkoping** aan de gang

GEDURENDE DEZE MAAND

En wij hebben uwe persoonlike hulp nodig, om de

—:- ECHTE BARGAINS AANGEBODEN -:—

weg te nemen.

DRAPERIE, MILLINERIE, STEVELS en SCHOENEN, HUISRAAD, AARD- en GLASWAREN, KRUIDENIERSWAREN.

ZIE ONZE GROTE CIRKULAIRE.

Garlick's Publieke Dienst Winkels.

DUO (J. MELLEMA)

Bus 36. **Telephone 46.**

Telegram Adres „DUO".

GROTE VOORRAAD

HOLLANDSE en DUITSE ZADEN

voor Tuin en Boerderij.

Molenaars en Produkten Handelaren.

Gebroken Mielies, Hoendervoer en Meel voor Beesten altijd voorhanden.

MATRAS MAKERS

Nieuwe eerste kwaliteit Matrassen gemaakt.

Oude Matrassen gehaald, recht gemaakt en weer afgeleverd.

Werk gegarandeerd. Alleen blanken in dienst.

Teken in op „De Hervormer"

A. H. KOOMANS,

Boek- en Muziek Handelaar, Potchefstroom.

Erf en Nalatenschap, door verscheidene predikanten.

Ons Doopsformulier, door Ds. Wielenga.

Het Christelijk Huisgezin, door Dr. H. Bavinck.

Nabij God te zijn, 2 delen, door Dr. A. Kuyper.

Van Golgotha naar Jeruzalem, door Prof. P. Biesterveld en Ds. B. Wielenga.

Gebeden voor het Huisgezin, door Dr. J. H. Gunning.

BINNENKORT VOORHANDEN:

De vurige Oven, door J. A. Wormser.

Het Mormonisme, door Rev. I. van Dellen.

Onze Eeredienst, door Dr. A. Kuyper.

Taalbond Boeken 1912.

Wilgerboom-bogies, door Totius.

Geregistreerd aan het Hoofd-Postkantoor als een Nieuwsblad.

DE HERVORMER

MAANDBLAD

gewijd aan de belangen van de NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK in Zuid-Afrika.

Onder Redactie van Ds. J. VAN BELKUM.

Uitgegeven door
A. H. KOOMANS & H. DE GRAAF, Potchefstroom.
Officiëel gedeelte onder Redactie van den Scriba der Algemeene Kerkvergadering.

Alle stukken voor het officieele gedeelte moeten vóór den 1en van elken maand gezonden worden aan Ds. J. VAN BELKUM, Bus 197, Heidelberg, Transvaal.

Inteekening- en Administratiegelden te zenden aan den Heer A. H. KOOMANS, Bus 123, Potchefstroom.

4de JAARGANG :-: No. 39. :-: 15 JULIE 1912.

De rekeningen zullen een dezer dagen aan de intekenaren worden verzonden en beleefd verzoeken de Uitgevers de gelden te willen opzenden aan de Heer A. H. KOOMANS, Potchefstroom.

Nog vele intekenaren zijn over het laatste jaar achter en ook hen verzoeken wij zeer beleefd een plan te maken.

DE UITGEVERS.

OFFICIEEL GEDEELTE.

De Sriba der Algemene Kerkvergadering, tevens Redakteur van de Almanak, heeft aan alle kerkeraden en leeraren verzonden een verzoek om medewerking en een vorm voor de officiele opgaven in de Almanak.

Daar wij vroeg hopen te laten drukken, verzoeken we tijdig, niterlik vóor 15 September, de opgaven terug.

Ook zullen wij blijde zijn met die opgaven ook bericht te ontvangen hoeveel elke kerkeraad nodig heeft. Verleden jaar kwamen we velen te kort.

VAN BELKUM.

BEROEP BEDANKT. — Dr. P. W. Steenkamp, van Nieuwoudt Ville, heeft voor het beroep naar Pretoria bedankt.

Ds. J. van Belkum zal D.V. van 10 tot 29 Julie a.s. van huis zijn. Alle brieven, gemeentezaken van Heidelberg, geboden, enz. moeten gezonden worden aan de Br. Kassier-diaken L. E. Bongers, Bus 96 te Heidelberg.

Kerkbeurten.

KRUGERSDORP.

21 Julie Br. H. C. van der Merwe. Leeskerk.
28 Julie. Br. G. Brits. Leeskerk.
4 Aug. Br. J. v. d. Berg. Leeskerk.
11 Aug. A. Barnard. Leeskerk.
18 Aug. Ds. L. E. Brandt. Gewone dienst.
25 Aug. Br. S. Prinsloo. Leeskerk.

HEIDELBERG.

4 Aug. v.m. 10.30 uur, av. 7 uur op 't dorp.
11 Aug. v.m. en nam. in de Wijk van Br. L. Labuschagne; 's av. 7 uur op Greylongstad.
18 Aug. v.m. 10.30 uur, av. 7 uur op 't dorp.
25 Aug. v.m. en nam. in de Wijk van Br. Th. Martins.

MARICO.

21 Julie te Zeerust de Broeders Ouderlingen J. C. Coetzee, D. J. Coetzee en L. Booysen.
28 Julie te Zeerust Br. Ouderlingen J. G. Benade, F. J. Naudé en P. S. van Staden.
4 Aug. te Zeerust de Br. Ouderlingen G. C. Snijman, M. C. van Staten en J. F. van Staden.
11 Aug. dienst in de wijk van Br. J. C. Coetzee.

De namiddagdiensten op de laatste Zondag in de maand in deze wijk zijn vervallen.

18 Aug. te Zeerust Br. Ouderlingen P. J. J. Basson, C. C. Mans en J. C. Coetzee.

De leeraar verwacht, dat de leden uit elke wijk met hunne ouderlingen zullen opkomen naar de kerk.

Kerkvieringen.

PIETERSBURG. — Zaterdag en Zondag 22 en 23 Junie vierde onze gemeente Nachtmaal.

Z.Eerw. Dr. H. C. Fourie, konsulent, leidde de diensten. Zondag te voren had Z.Eerw. dit ook gedaan te Louis Trichardt.

De opkomst hier te Pietersburg was zeer zwak, wat aan de koude moet worden toegeschreven.

Toch werden nog een 13-tal kinderen gedoopt.

Door de Eerw. Kerkeraad werd alhier beroepen Ds. P. W. Ennis van Klerksdorp, met het lot tegen Ds. Klomp, hulpprediker te Kaapstad.

v. W.

HEIDELBERG. — De opkomst der gemeente voor het Nachtmaal op 7 Julie was evenals alle winters zeer zwak. Geen enkele tent was op het kerkplein te zien. Er werden toch nog twee tafels bediend, meest aanzittenden van rondom het dorp gelegen plaatsen.

Er kan dan van dit Nachtmaal ook weinig gemeld worden, anders dan dat het koud was en dat daaraan de slechte opkomst moet worden toegeschreven.

POTGIETERSRUST. — Op 27 en 28 Julie aanstaande zal het Heilig Avondmaal alhier gevierd worden, waartoe de kosulent dezer gemeente, Ds. Fourie, van Bronkhorstspruit, zal overkomen. Er zal aanneming van nieuwe lidmaten zijn, met bediening van de Heilige Doop. Daar dit de eerste maal is dat de konsulent deze afdeling komt bedienen, wordt 'n goede opkomst verwacht.

M. J. POS.

JOHANNESBURG. — Op 6 en 7 Julie hadden wij hier Nachtmaal. De opkomst bij de Voorbereiding op Zaterdagavond was heel klein, vermoedelik omdat er geen aanneming was.

Op Zondag was de opkomst goed bij alle diensten. De leeraar hield Zondagmiddag een speciale doopdienst zonder preek, waarbij 8 kinderen het Bondszegel ontvingen.

De Kerkeraad heeft besloten het kerkgebouw van buiten te laten pleisteren, zodat nu eindelik het gebouw ongeveer gereed zal komen.

POTCHEFSTROOM. — De viering van het Heilig Avondmaal vond hier onder Gods zegen plaats. De opkomst was niet groot; dit moet toegeschreven worden aan de sterke konde. Onze plaatselike leeraar, Ds. C. W. du Toit was ongesteld. Moge de Heere hem kracht geven in zijn hoge ouderdom en troosten, dat hij niet met zijn gemeente aan de dis kon aanzitten en geen woord tot hun kon brengen. Geve de Heere hem een spoedige beterschap, opdat wij hem terug zien in gezondheid in ons midden. De diensten werden allen waargenomen door Ds. F. S. du Toit, welke telegrafies geroepen moest worden. Zijn woorden waren ernstig en de gemeente luisterde met aandacht.

Hoeksteenlegging Ventersdorp.

De gemeente Ventersdorp heeft heerlik feest gevierd. Op Zaterdag 29 Junie werd de hoeksteen van het nieuwe kerkgebouw gelegd. Met reikhalzend verlangen heeft de gemeente daarnaar uitgezien, want bij elk Nachtmaal bleek het maar al te duidelik dat de oude kerk geheel en al te klein is voor de gemeente. De vrees echter van in 'n grote schuld gedompeld te worden, heeft de gemeente lange tijd laten uitstellen om daartoe over te gaan.

Om de kosten minder te maken, heeft de gemeente ondernomen om zelf te zorgen voor de bakstenen, zand en klippen benodigd. De heer Gaisford van Potchefstroom is de architekt en de heren M. J. Adams & Co. van Johannesburg de bouwmeesters. De tender voor het bouwen is £5000.

Voor de hoeksteenlegging waren drie leeraren overgekomen, namelik Di. C. W. du Toit, A. Murray en P. W. Ennis.

Ds. A. Murray, die tot onze spijt reeds Zaterdag weer moest vertrekken, preekte Vrijdagavond over Luk. 15 : 17 over de woorden : „Tot zich zelven gekomen zijnde". Hij sprak over : (1) Een mens weg van zichzelven; (2) Een mens tot zichzelf gekomen zijnde, en (3) Een mens tot God gekomen.

Zaterdagmorgen te 9 uur vergaderde een aanzienlike schare rondom de plaats waar de steen reeds in de lucht zweefde, gereed om op zijn bestemde plaats gelegd te worden. Het is een fraai, groot graniet blok, uit onze plaatselike graniet groeve gekomen. Het fondament van de kerk wordt ook van datzelfde graniet gebouwd.

De verrichtingen werden geopend door het zingen van Ps. 146 : 1, gebed door Ds. Murray en een stuk door het koor onder leiding van de heer Petrus Zwanepoel, hoe, hoewel lid van de Ver. Kerk, zich zeer beijverd heeft ons feest of te luisteren met mooie muziek.

Daarna overhandigde Ds. F. S. du Toit een fraaie zilveren troffel aan Ds. C. W. du Toit, waarmede hij de steen zou leggen. De volgende stukken werden in een fles onder de steen gelegd : De Belijdenisschriften van de Hervormde Kerk, het Junie No. van *De Hervormer*, onze Kerk Almanak van dit jaar, en onze Kerkwetten.

Nadat alles goed verzegeld was, werd de steen op zijn plaats neergelaten, om daar ongestoord te liggen voor vele, vele jaren en dit Godshuis als 'n sieraad te verstrekken. Daarop verklaarde Ds. C. W. du Toit, terwijl hij de steen enige slagen gaf, dat hij wel en goed gelegd was in de naam van de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest.

Daarop werden gepaste toespraken gehouden door Di. C. W. du Toit, A. Murray, Ennis en

Mijnhardt (plaatselike leeraar van de Verenigde Kerk), waarna de kollekte op de hoeksteen gelegd werd en Ds. F. S. du Toit de opgekomenen (vooral de leeraren) bedankte en de dienst besloot.

De diensten in verband met het Avondmaal werden waargenomen door Di. C. W. du Toit en Ennis om de beurt. Zaterdagmiddag preekte Ds. Ennis over het onwaardig offer van Kaïn (Gen. IV). Zondagmorgen nam Ds. Du Toit de dienst waar en nam tot onderwerp: Jezus in het midden. (Joh. 19 : 18).

Des middags preekte Ds. Ennis over Luk. 23 vers 46, het laatste kruiswoord van Christus.

Bij de slotdienst des avonds werd door Ds. Du Toit gehandeld over het badwater van Bettseda. (Joh. 5). Met groot genot en gespannen aandacht werd die ernstige en leerzame rede aangehoord.

Moge 'n rijke zegen volgen op het werk door deze leeraren in ons midden dezer dagen verricht.

Hoewel wegens de scherpe koude de opkomst als zwak kan beschouwd worden, was toch de kerk meer dan eens te klein om de schare te bevatten, dus te meer een bewijs dat wij onze tenten wijder moeten maken.

Men is nu ijverig bezig (vooral de zusters der gemeente) om te kollekteren voor het bouwfonds. Een vrouwen bazaar bij deze gelegenheid, niettegenstaande de zwakke opkomst en de slechte tijd, heeft toch £112 opgebracht.

De bouwmeesters hebben beloofd de kerk tegen a.s. Nieuwjaar af te leveren. F.

NIET OFFICIEEL GEDEELTE.

NIET BIDDEN.

Gij dan bid niet voor dit volk.

Jeremia 7 : 16.

Een eigenaardig volk, dat nageslacht van Abraham! Welk volk ter wereld heeft zulke profeten en leidslieden opgeleverd, die als een last van de Heer, van hun God dit doen horen: „Gij dan bid niet voor dit volk, want ik zal u niet horen."

De profeet Jeremia zegt dit herhaaldelik, zie ook Hoofdstuk 11 : 14 en 14 : 11.. Was het omdat de profeet zelf moedeloos was geworden? zo dikwels had gebeden en geen vrucht gezien? Neen integendeel, Jeremia blijft aanhouden. Bidt om bekering, smeekt om verlossing, roept om hulp. Maar Jehovah verhoort hem niet, omdat Hij niet horen wil. Als een vader, die zijn zoon overlaat aan zijn ellende, blijft Hij doof vooral het geroep van zijn trouwste dienaren.

Waarom?

Israel wil zich, niettegenstaande alle kastijdingen en plagen, hoeveel er ook gebeden wordt, niet bekeren. Het is en blijft onder hen: „Wij zijn Jehovah's volk, zijn tempel is in ons midden, wij zijn verlost om al deze gruwelen te doen." Het volk is doof voor Jehovah's genadebewijzen en nu is Jehovah ook doof voor alle gebeden en smekingen. Alleen bekering, waarachtige bekering kan weer verlossing zenden.

Verwondert het u, mijn lezer, dat dit woord des Heeren tot Jeremia in onze dagen menigmaal ons in de oren klinkt en dat wij ook vragen: „waarom hoort God niet hoewel er zoveel gebeden wordt?"

Zeker er wordt veel gebeden. In de kerk op Zondagen, bij begrafenissen, in de week op vastgestelde biduren altijd wordt daar gebeden door bijna iedereen, leeraars, onderwijzers, huisvaders, en vrouwen. En ook ons volk blijft hetzelfde. Wij zien geen vooruitgang, geen terugkeer tot de rechte paden. Ons volk blijft voortgaan op het pad der ongerechtigheid, der geldzucht, der genotzucht en helaas ook der eigengerechtigheid. Wij zijn vroom, wij hebben de rechte overgeleverde leer, wij hebben grote kerken, vele leeraars, vele zendelingen, wij zijn afstammelingen van vrome voorvaders, beproefd in de strijd voor gewetensvrijheid, geheiligd door het Evangelie. Dat is ons genoeg.

Omdat ons dit genoeg is, letten we niet op de kastijdende hand Gods. Hij zend ons droogte en ziekten onder mens en dier. Hij laat ons verdrukken door mensen van verre, van nabij, dit ons maken tot houthakkers en waterdragers, bij ons is geen kracht geen moed tot verzet, wij willen niet samenwerken tot verbetering en verandering, wij bidden alleen.

Het schijnt ons of de Hemel van koper is en de weg tot de genadetroon gesloten is voor een tijd.

Wij weten dat alles, wij weten het allen. Wij zeggen: „het is zo, wij doen kwaad." Wij verwerpen de wijsheid, wij en onze kinderen worden vervreemd van het Evangelie in de school en huis, wij offeren om geld, onze kracht aan de Goden dezer eenw. Wij weten het, wij erkennen het — maar wij willen ons niet bekeren, dit leven der zonde is ons zo heerlik, zo zoet. Een enkele profeet, een eenzame wachter op de muren roept wel en protesteert en waarschuwt, maar hun stem wordt versmoord door het ijdel gewoel dezer wereld.

Willen wij dan niet inzien dat God geen lust heeft aan woorden, aan offeranden en gebeden. Gevoelen we niet, dat in de kastijdingen, in de afkerigheid des Heeren van ons een vingerwijzing is als deze, „indien gij u niet bekeert dan zal ik uwe plaats van u wegnemen en aan anderen geven."

Laat ons toch niet zeggen: wij hebben het Evan-

gelie, wij hebben de prediking der genade en der verzoening in Christus, wij hebben Christus de gekruiste, de opgestanen zelf, wij hebben de kracht der H. Geest in ons midden. Wat helpt die prediking voor wie menen, dat zij dat Woord Gods hebben, voor wie menen dat zij geen genade nodig hebben, dat het kruis op Golgotha wel teken is der verzoening, maar ook tevens van boete en ootmoed. Wat helpt het ons, dat wij Jezus de levende hebben, wanneer wij hem niet willen volgen in zijn heilig, vlekkeloos leven en verkiezen slaven der zonde te blijven. inplaats van vrijgekochten van de zonde? Ja, wat helpt het?

Men wil menen, dat het aan de bidders, aan het gebed, dat niet goed is ligt, dat God niet hoort. Zeker, de hemelse Vader is niet gediend van veelheid van woorden, van onoprechte ijdele klanken, van een vragen om het ontvangenen in wel lusten door te brengen. Maar er zijn nog vele vromen, waarachtige kinderen Gods, die oprecht,ernstig, smekend bidden voor hun volk, tot wie het woord komt: „Gij dan bidt niet meer."

Hoort wat de profeet des Ouden Verbond roept:

„Maakt uwe wegen en uwe handelingen goed."

„Verdrukt niet de vreemdeling, de wees, de weduwe."

„Laat ons wederkeren tot deHeer onze God dan zal u de Heere horen en Hij zal zijn toorn afwenden."

Daarom bidt niet meer, maar bekeert u van uwe boze wegen. Gedenkt, dat gij met Christus zijt opgewekt en bedenkt de dingen die Boven zijn, niet die beneden zijn. Doet weg de boosheid uwer handelingen, doet weg uw geldzucht, uw hoogmoed, uw eigengerechtigheid, uw vleeslike lusten, uw liegen, uw vloeken, uw stelen, nw nijd en uw afgunst, reinigt uw hart en niet uwe handen en dan, bidt dan, bid ernstig, vurig, aanhoudend en God zal zich weer tot zijn volk wenden, zijne kastijdingen zullen ophouden en Christus zal wonen in het midden der gemeente. *Daarom bekeert u, o mijn volk bekeert u.* V. B.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Julie 1912.

Waarde Neef Willem,

Als ik in de winter, zoals nu, uit de lekkere Afrikaanse zonneschijn in de koelte kom van een boom, een muur of enige koelte gevend ding, dan voel ik als of een konde waterstraal, die over mijn hoofd wordt uitgegoten en dan zeg ik „soe, dat is koud."

Hetzelfde gevoel overviel mij toen ik de *Volkstem* van 28 Junie in handen kreeg en het hoofdartikel met het opschrift „Synode, School en Regering" las, en dat te meer, omdat ik gedurende de laatste weken de enigszins warme debatten in de Synode der Nederd. Hervormde of Gereformeerde Kerk had gelezen over de maatschappelike, opvoedkundige en Regerings toestanden onder de Unie. Genoemd hoofdartikel was als een koud bad in de winter voor mij. Ook herinnerde ik mij bij die gelegenheid de artikelen op 31 Mei ter herdenking van het twee-jarig bestaan der Unie in diezelfde koerant, waarin o zo praehtig het standpunt van de gewone praktiese mensen aan het licht kwam, die vooral in Z. Afrika alle vooruitgang berkenen naar de standaard van £. s. d. en voor het ideale, het hogere in het mensenleven geen oog of oor of smaak hebben. Ik laat evenwel wat in die koerant staat voor hetgeen het is, te meer daar wij weten, dat dit blad altijd door dik en dun de Regering heeft verdedigd en nog verdedigd en ons dus dient om te weten hoe in de Regeringskringen over vele dingen geoordeeld wordt wat zeker erg nuttig is voor een gewoon burgermens.

Het grote onderwerp waarover veel in de genoemde Synode is gesproken, waarover ook in de kringen der bevolking wordt gepraat, waarover ook de *Volkstem* zich liet horen is het onderwijs in Transvaal.

Niemand kan ontkennen, dat de Smuts-wet voor het onderwijs, een gedokterde, maar daarom nog niet verbeterde uitgave van de Milner-Sargent-Kroonkoloniese opvoedings wet. Hoe langer hoe meer blijkt niemand te voldoen, dan alleen de uiterst gedweeë en makke volgelingen der Regering. Aan het Engelse deel der bevolking smaakt ze niet, omdat hunne kinderen ook Hollands leren, aan het Hollands-Afrikaanse deel evenmin, omdat 't Engels in de kelen kinderen met geweld wordt ingegooid. Het christelike deel der natie is er tegen omdat de school langzamerhand het instrument wordt van de tegen-christelike stroming van onze tijd en het tegen-christelike deel verwerpt haar omdat er nog te veel godsdienst is en ook het „Onze Vader" in het Engels wordt opgezegd.

Wanneer nu de kerk, in welke het christelike deel der natie zich vertegenwoordigd ziet, gezamenlik met andere kerken zich laat horen en duidelik verklaart, dat zij verlangt dat de gedoopte kinderen ook volgens de doops-belofte zullen worden opgevoed en dat de Regering daarom zal bepalen dat vrije, door de Staat ondersteunde scholen regel zullen zijn en Staatsscholen aanvullng, dan is dit volstrekt geen bewijs dat het christelik element de Regering wil onverwerpen. Het christelike element in het land zou wel verbazend kortzichtig en dom moeten zijn als het meende, dat dit zo maar ge-

makkelik gaat. Zelfs op de Synode is gebleken, dat maar een kleine minderheid direkte stappen in die richting wil nemen. Ons volk is op dit ogenblik volstrekt nog niet rijp voor zulk een beslissende en besliste stap, ook hebben we nog geen of zeer weinige beginselvaste Staatsmannen die een beginsel willen, kunnen en durven doorwerken. Geheel de staatkunde sedert de Unie is alleen geweest een beginselloos zich aanpassen aan het bestaande of te vrezen toestanden, een toegeven aan de eisen der oppositie die zeer hard schreeuwt.

Op gevaar af dat uw Oom een onpraktiese idealist, een dromer, een tegenstander der Regering genoemd wordt, wil ik Neef Willem u een paar beginselen aantonen die zowel in de Regering als in de school voor ons grondbeginselen zijn.

De eerste is deze. een christen mens vraagt niet, mag niet vragen; wat is op het ogenblik de heersende geestesrichting, noch wat eist dat deel der natie wat mij kiest, of wat wil de partij waartoe ik wens te behoren, maar wat eist ook op staatkundig gebied *de ere Gods*. Zal een volk geregeerd worden volgens de wisselende meningen der mensen, en door mannen, die alleen vragen wat wil *men*, of zal de Staat geregeerd worden naar de vaste en eeuwige wetten van recht, zoals die b.v. in de tien geboden en de bergpredikatie zijn neergelegd. Dat is zeker geen nauw kerkelik standpunt, maar een beginsel dat aan christenen niet behoeft te worden aanbevolen. Ik durf vragen of onze Staatslieden onze staatsinstellingen, onze wetten niet heel wat beter zouden zijn indien dit beginsel daarin word gevonden. „Wat gij wilt dat u de mensen zullen doen, doe gij hun dergeliks."

Een beginsel voor de school lijnrecht tegenovergesteld tegen dat in de schoolwet van 1907 is: „dat de ouders de richting bepalen, waarin de kinderen moeten worden opgeleid. In de schoolwet van 1907 is dit beginsel neergelegd, het goevernement betaalt alles, scholen, onderwijzers, administratie enz., en bepaalt dan ook de richting van het onderwijs op Godsdienstig, maatschappelik en taalgebied. Wanneer dus in dit laatste geval de Staatswet als in Frankrijk bepaalt, „op de publieke school mag de naam van God niet genoemd worden de gelovigen en allen die toch voor hun kinderen de naam van God in de school nodig achten," gedwongen voor hunne kinderen eigen scholen te stichten en dubbel te betalen, eveneens, wanneer de wet bepaald dat de Joodse of de Christelike of enig andere godsdienstige beginselen zullen geleerd worden op de school, dan moeten zij die met dit beginsel niet samen kunnen gaan, eigen scholen hebben. Een groot deel der natie staat dan altijd voor deze moeilikheid, kies tussen uw beurs en uw geweten. En dan in een vrij land! Wanneer echter het christelik beginsel wordt toegepast, dan kan iedere groep van personen, of verschillende met elkander in hoofdbeginsel overeenkomende groepen hunne kinderen op school laten leren, zoals dit met hun geweten en hun beginsel overeenkomt. Evenzo is het op taalkundig gebied. Waarom moeten Hollandsprekende kinderen gedwongen worden door Engels medium onderwezen te worden of omgekeerd?

Ik gaf u Neef maar een paar hoofdbeginselen, omdat altijd wordt gezegd: „gij breekt wel af, gij veroordeelt wel, maar gij bouwt niet op, geeft geen richting aan." Ik weet wel dat men zal zeggen dat is een bekrompen of onmogelik standpunt of reactionair of voor onze saamgestelde maatschappelike toestanden onmogelik, maar zolang het noch is besproken, noch is toegepast is dat niet meer, „dan een zaak met grote woorden dood drukken." Waarom heeft onze Regering, uit Afrikaners grotendeels behorend tot de *grote* kerk in Z. Afrika dit beginsel dan niet in de Schoolwet neergelegd. Ja Willem, dat weet ik niet of liever het ligt niet op de weg van een kerkelik blad om daarop in te gaan. Wat ik alleen wil zeggen is dit: wanneer de Regering meent niet behoeven te luisteren naar het beginsel „*Wat is eish van Gods eer?*" dan zie ik een treurige toekomst te gemoet voor het blanke ras in Z. Afrika. Men spiegele zich aan Frankrijk en luistere naar de historie in Holland en Noord Amerika. In het eerste land is de Staatsschool verdwijnend in het laatste begint men er zich tegen te verzetten.

Met vele groeten aan u en Nichtje.

Uw Oom SAREL.

KRONIEK.

Iedereen heeft in de laatste tijd met grote belangstelling de gebeurtenissen in verband met de Synode der Ned. Herv. of Geref. Kerk gevolgd en het zou ook wel jammer zijn als het niet zo was, want daar zijn dingen voorgevallen die niet alleen voor die kerk, maar voor ons gehele volk van belang zijn.

Voor een buitenstander zijn er drie dingen, die vooral aandacht trekken, 10 de openingsrede van Ds. Bosman, 20 de rede van Ds. Louw over de mislukte vereniging der kerken, 30 de bespreking over de schoolkwestie. Over alle drie wil hier een enkel woord zeggn.

De openingsrede van Ds. Bosman was zeer merkwaardig om hare inhoud. Wie toch had verwacht, zo iets te horen, en welke indruk moet het maken, als de aftredende moderator van zulk een grote machtige kerk zich bij een gelegenheid als deze

speciaal moeite geeft om zijn kerk te verdedigen tegen aanvallen van andere kerken, die vergeleken bij de zijne geen macht of invloed hebben?

Moeten wij niet hier denken aan het Franse spreekwoord ,,qui s'excuse s'accuse'' (wie zich verontschuldigt, die beschuldigt zich zelf) dat wil wil zeggen, is er toch waarheid gelegen in de beschuldigingen, die tegen de kerk van Ds. Bosman worden ingebracht.

Of moeten wij hierin zien een bewijs, dat Ds. Bosman nu verder geheel afziet van de vroeger en ook zeer onlangs nog uitgesproken wenselikheid van de Vereniging der drie Hollandse kerken in de Transvaal? Een kind toch kan verstaan, dat de lust tot vereniging, zowel bij ons als bij de Enkel Gereformeerden na zulk een rede vergaan is.

Wat ik mij telkens afvraag en waarop ik, hoe te brengen door zijn rede en welk goed doel zal er bereikt worden door die rede in duizende eksemplaren over het gehele land te verspreiden?

Eenheid en toenadering en samenwerking bevorderen kan niet het doel geweest zijn, want al kunnen de knapste mensen wel eens flaters begaan, al kan zelfs Zeus op de Olympus wel eens sluimeren, zoals de Grieken zeiden, iemand zoals Ds. Bosman is toch te verstandig om zulk een middel te willen gebruiken om toenadering te bewerken.

Er is een zin in de rede, volgens de verslagen, die ik gelezen heb, die ik volstrekt niet verstaan kan. Ds. Bosman zegt: ,,Een der beschuldigingen tegen ons is, dat wij de predestinatieleer of verzwijgen of verwerpen. Zo dit waar mocht zijn van een enkele onzer predikanten, is er voor die broeder geen plaats in de kerk.''

Ik heb eerst gedacht, dat het vraagteken achter deze zin was weggelaten, maar later heb ik begrepen, dat het niet kon, maar nu versta ik het nog minder. Bedoelt Ds. Bosman, dat er wel enkele predikanten zijn, die de predestinatie leer verzwijgen of verwerpen, (zoals de redakteur van de *Kerkbode*) wat betekent dan zijn woord, ,,voor die broeder is er geen plaats in de kerk,'' want de Redakteur van de *Kerkbode* is nog in de kerk en bekleedt een zeer verantwoordelike en invloedrijke positie en ik weet van geen enkel ander geval van een predikant, die uit de kerk gezet is wegens deze zonde tegen de leer van de Formulieren van enigheid. Of is de bedoeling dat er geen enkele predikant is in de kerk van Ds. Bosman, die de predestinatie leer verzwijgt of verwerpt? Dat weet hij wel beter. En in verband daarmee helpt het ook niet, dat predikanten hun eigen private opvattingen hebben en uitlegging geven van die leer, zij zijn gebonden aan de Formulieren van Enigheid, waartoe zowel de Dordtse leerregels als de Catechismus behoren.

De rede van Ds. Louw over de kerkviering is ook merkwaardig om meer dan een ding, dat daardoor openbaar geworden is.

Er is reeds door verschillende mensen openlik op geantwoord, maar er is nog een fout, waarop ik hier wijzen wil.

Ds. Louw zegt: ,,Het wordt verwacht onder ons kerkstelsel, dat allen loyaal zullen zijn aan de oversten en aan de ganse kerk — aan de Synode en haar besluiten. 't Lidmaat wordt zelf gecensureerd, zo hij ongehoorzaam is aan de kerkeraad. Wat moet men dan denken, als de kerkeraden dan zo lijnrecht met meerderheid van 35 tegen 17 tegen de Synode gaan?

,,De Synodes van 1903, 1906, 1909 hebben de zaak voorgestaan. Wij moeten stilstaan en naar oorzaken vragen. Een lidmaat mag zich niet ongeregeld gedragen tegenover de kerkeraad, hoe dan de kerkeraad tegenover de Synode?''

Wat betekent dit anders, dan dat er volgens Ds. Louw een soort van kerkelike priesterheerschappij is in de Verenigde Kerk, zoals ook in de Roomse kerk en dat de kerkeraden en gemeenten onmondig zijn. En dit is ook zo. De gemeenteleden hebben geen stem in de verkiezing van de kerkeraadsleden, die onder hen dienen zullen en op de Synode wordt de gemeente vertegenwoordigd door de predikant en twee kerkeraadsleden. Het is daardoor heel wel mogelik, dat de Synode besluiten neemt, die blijken niet overeen te komen met de wens der gemeente.

Het is nu geworden een strijd van de predikanten tegen de kerkeraden. Wat een verhouding.

Is dat in de kerk van Christus de reehte broederlike verhouding, als de predikanten moeten uitspreken, dat er een mate van wantrouwen door de kerkeraden in hen gesteld is, en als de kerkeraden moeten zeggen: ,,wij zijn niet bang voor de predikanten.'' Moeten wij in de Christelike kerk door wantrouwen en vrees geregeerd worden? O geve God, dat wij elkander naar het gebod van de Heere Jezus leeren liefhebben en vertrouwen, omdat wij elkander kennen.

En als wij dan bidden ,,*Uw* wil geschiedde,'' laat het dan ook waarheid zijn en laat ons niet eigenlik bedoelen ,,mijn wil geschiedde,'' of wij nu al menen, dat ,,mijn'' wil dezelfde is als ,,Uw'' wil, of niet.

De schoolmeester is ook een groot belang.

Men heeft daarover gesproken en harde dingen gezegd en ten slotte het bij de bespreking gelaten. Aan de ene kant is gedreigd de regering van het kussen te zullen werpen, als zij niet wilde luisteren en aan de andere kant, waar het de belangen van

de jeugd en de toekomst van de kerk betreft is er niets gedaan.

Is men dan toch tevreden met de tegenwoordige Goevernementsscholen, of is men zo gebonden aan de Regering, dat men, als het er op aan komt, niet tegen de Regering kan gaan? Die verhouding begrijp ik niet.

Intussen, laat ons de hand in eigen beurzen steken en onze eigen fouten inzien, opdat God ons moge leiden in Zijne wegen en helpen om Zijn wil te doen.

L. E. B.

Naschrift. — De Redakteur was ook van plan geweest iets over deze Synode te schrijven, maar na de bekwame wijze waarop L. E. B. heeft geschreven, waarmede hij geheel instemt zal hij om de plaatsruimte in het blad, dat niet doen.

Alleen deze vraag: kan en moet de aftredende Moderator niet liever een ander onderwerp gekozen hebben in verband met eigen kerk, waarin zoveel over achteruitgang of doodsheid geklaagd wordt? Was een woord van vermaning of bemoediging niet beter geweest, dan zulk een stof makende onnodige aanval op een andere kerk, die oorzaak wordt van veel twistgeschrijf, dat nu al weer op persoonlikheden uitloopt? (Zie *Volkstem*, 2 Julie 1912. *Jonge Calvinist* van 1 Juli).

Ook meen ik dat Ds. A. J. Louw niet geheel recht wordt gedaan. Hij mag in zijn rede hier en daar iets gezegd hebben, wat weerlegd kan worden of weersproken, maar men moet hem toch de eer geven, dat hij als een ridder zonder vrees of blaam heeft gevochten voor zijn zaak en niet bang is geweest vele dingen te zeggen, die werkelik verwondering hebben gebaard. Wij wensten wel dat Zuid Afrika wat meer zulke besliste mannen had, vooral in de politiek, waar men al te veel moddert.

Over de schoolbeweging is niet veel te zeggen. Een lid der Synode zeide terecht: „wij blaffen wel, maar bijten nooit." Toch is het feit, dat 33 stemmen tegen 69 zich verklaarden voor aktie op schoolgebied een verblijdend teken. Rome is niet in een dag gebouwd.

REDAKTEUR.

ZENDING.

Door overeenkomst van de verschillende besturen, die in de Soedan Verenigde Zending arbeiden, is het grondgebied verdeeld, zodat zekere stammen van heidenen of Mohamedanen door bepaalde zendelingen worden bearbeid en voor rekening van bepaalde landen komen. Zo heeft de Zuid-Afrikaanse afdeling tans de stam der Munchi's als haar deel van de Soedan. Dit is een grote stam, geschat op minstens 200,000 personen. Vroeger was de Zuid-Afrikaanse statie te M'Bula een kleine stam gevestigd, waar goed werk gedaan is, maar omdat er zoveel verschillende naties zijn, is besloten door de Raad der Zendelingen, die in de Soedan arbeiden, dat alleen stammen van 50,000 of meer personen vooreerst één zendeling zouden ontvangen, om dan de kleinere door de grotere te kunnen bereiken.

De Munchi's zijn een flink soort van naturellen. Zij hebben nooit zich onderworpen aan de Mohammedaanse veroveraars, die getracht hebben hen te overwinnen, doch met alle kracht zich verzet, hoewel het soms veel moeite en mensenlevens gekost heeft en ook menige slaaf uit hun dorpen werd gevangen.

Sedert 17 April 1911 is de eerste zendeling statie in hun land gevestigd te Salatu en de Zuid-Afrikaanse zendelingen, die daar arbeiden, zijn Hosking, Zimmerman en Judd.

Zendeling Botha is thans op verlof in Beaufort West bij zijn familie en heeft al verschillende plaatsen bezocht om te vertellen van zijn werk en de toestanden in de Soedan.

De taal van deze stam is nog niet op schrift gebracht, zodat de taak van onze zendelingen, behalve de prediking van het Evangelie, ook is die taal in letters en woorden uit te drukken en dan later de Bijbel daarin te vertalen.

Iedereen kan begrijpen, hoe groot een werk dat is, als men bedenkt, dat eerst elk woord duidelik moet gehoord en verstaan worden, en dan in onze Europeese klanken en met onze Romeinse letters moet weergegeven worden. Het is veel gemakkeliker om een taal te spreken dan een taal te schrijven. Een kind kan spreken, maar een groot mens kan nog niet altijd recht spellen.

Er is nu een grote belangstelling bij al de Munchi's voor de boodschap des heils, die de witmensen te brengen hebben. De mensen luisteren met grote aandacht en er is reeds een van hen, die te kennen gegeven heeft, dat hij zijn zondige leven van leugen en diefstal wilde opgeven en dat hij een discipel van de Heere Jezus Christus wilde worden.

Gij begrijpt, dat de zendelingen hierover zeer verblijd zijn, want het is reeds moeilik voor blanken om zo het Evangelie te prediken, dat de inlanders het verstaan, maar daar komt ook deze moeilikheid bij, dat de naturellen denken, dat de God van de witman niet hun God kan zijn en het is voor hen een heel grote zaak, hun eigen geloof te verlaten en de Heere Jezus als Heiland aan te nemen. Als er nu een van hun eigen mensen is, die door zijn veranderde leven een bewijs is van de waarheid van wat de zendelingen spreken, en die in hun eigen taal en met hun eigen denkbeelden

vertellen kan, wat God voor hem is en gedaan heeft, dan spreekt het vanzelf, dat zulk een prediking veel meer ingang zal vinden.

Zendeling Hosking is met een andere helper, Fleming genaamd, op reis geweest door het gebied der Munchi's. Hij werd overal gastvrij en vriendelijk ontvangen en bracht ook in elk dorp de boodschap des Evangelies. Hij liet die achter onder die mensen als een blijde tijding, waarvoor zij dankbaar waren, en wie zijn brieven leest, kan niet helpen te denken aan de tijd, toen Paulus en Barnabas, of Paulus en Silas, van stad tot stad reisden in Klein-Azië en Europa, om diezelfde boodschap te brengen aan Joden en Heidenen, die even onwetend waren van de zaken van Gods Koninkrijk en even onbekend met de naam van Jezus Christus, als deze heidenen in de Soedan vandaag nog zijn.

De Regering van Nigeria, het deel van de Soedan, waaronder de Munchi's ook behoren (Nigeria is een protektoraat van het Britse Rijk), heeft deze regel aan genomen, dat zij alle voordelen aanbiedt voor het onderwijzen der naturellen. Indien er christen-zendelingen verkrijgbaar zijn voor dit werk, wordt het land aan hen toegekend ter bearbeiding, maar indien zij er niet zijn, is de Regering wel verplicht te nemen, wat zij krijgen kan, nl. Mohammedaanse onderwijzers. Indien dus niet vóór het eind van 1913 het land der Munchi's behoorlik bezet is door christen-zendelingen, zullen de Mohammedanen toegelaten worden daar ook hun scholen te beginnen en dan zal het een zware strijd geven, om te zien wiens invloed de sterkste zal blijken van het Evangelie of de Koran.

Het is dus duidelik, dat het van het grootste belang is, spoedig helpers te zenden om degenen die daar zijn, te ondersteunen en nieuwe staties te openen.

Zendeling Botha hoopt in September terug te gaan en dan in Engeland zendeling en mevrouw Strijdom te vinden, die reeds zijn afgevaardigd, maar nu in Londen de Hansa-taal leren en een medise opleiding te ontvangen.

Verder hopen tegen die tijd ook te kunnen meegaan de jonge dames De Villiers van Wellington, en Edwards van Port Elizabeth en de heren A. J. Brink van Wellington en A. H. Evans van Kimberley.

Hier in Johannesburg zijn ook een paar mensen, Mr. en Mrs. Brailsford, die zich aangeboden hebben, en die nog onderzocht worden omtrent hun geschiktheid om te gaan. Als zij geschikt bevonden worden en het geld voor hun onderhoud hier verzameld kan worden, zullen zij ook spoedig kunnen gaan.

De kosten zijn berekend op £150 per jaar voor een man en £130 per jaar voor een vrouwelike zendeling, waarlik geen groot salaris. Het behoort dus geen grote moeite te kosten voor een gemeente of een kerk of een dorp, om die som op te brengen en zo een eigen zendeling in de Soedan te kunnen onderhouden.

In verband met de inkomsten der zending is besloten een hulpvereniging te stichten van mensen, die een halve penny per dag willen geven. Dit is maar een kleine som; iedereen kan zelf uitrekenen, hoeveel dit per week, per maand en per jaar is. Wie zich hierbij wil aansluiten, kan zijn naam bij mij opgeven. (121 Juta Straat, Johannesburg.)

Men ontvangt daarvoor ook gratis een blaadje met mededelingen over deze zending.

De jaarvergadering van de gehele Zuid-Afrikaanse tak zal gehouden worden te Kaapstad op Woensdag 28 Augustus e.k.

Waarschijnlik zal dan ook zendeling Hosking daar zijn, die binnenkort met verlof hierheen komt.

Dr. Kurnom, die verleden jaar Zuid-Afrika bezocht in verband met de Soedan, en veel belangstelling opwekte, is op 12 Januari j.l. in Victoria, Australie, hertrouwd. Hij reisde vandaar naar Amerika, waar hij te Los Angelos in Californie geopereerd moest worden voor appendicitis.

Gelukkig komen er goede berichten van zijn herstel. Laat ons hopen, dat God hem sparen wil en nog verder gebruiken voor dit belangrijke werk, waarvoor hij reeds zoveel gedaan heeft.

L. E. BRANDT.

Bijbels.

Vele leden onzer kerk vragen mij dikwels om Bijbels van het Hollands Bijbel Genootschap. Mits dezen laat ik hen weten, dat de heer A. H. Koomans een grote voorraad daarvan heeft. Men schrijve hem en zende geld, dan komt alles reeht.

Zijn adres is: Bus 123, Potchefstroom.

VAN BELKUM.

In Memoriam.

In het distrikt Marico is overleden de Br. *Joachim Martinus Koekemoer*, geboren 1 Januarie 1817, dus 95 jaar oud. Deze Broeder was een der voortrekkers in Transvaal.

Sedert jaren blind en behoeftig, was zijn ouderdom maar droevig.

Zijn as ruste in vrede.

Eveneens is in Marico overleden de Br. *Jan Georg Meyer*, geb. 17 Februari 1837, dus 75 jaren oud.

Een tijd lang heeft deze Broeder de gemeente ge-

diend als ouderling. Hij was een eenvoudig en goed man en getrouw in zijn werk.

De Heer geve hem rust.

Boekbeoordeling.

Korte Vragen met antwoorden voor de kleine kinderen der gelovigen, opgesteld door Louis P. Vorster V.D.M., Rustenburg, Transvaal.

Dit boekje bevat vragen over de christelike leer en historiese vragen uit de H. Schrift in 26 lesjes.

Het voldoet aan een behoefte in de gemeente. Wij hebben geen boekje voor de kleine kinderen. Zeer goed zijn de vragen en antwoorden over de 10 geboden. Ook de Bijbelse vragen en antwoorden zijn om hun kortheid, duidelikheid en karakteristickheid zeer goed.

Wij bevelen het ook aan de leden onzer kerk zeer aan.

Het is te verkrijgen bij de Uitgever van de Koerant, de heer A. H. Koomans, Potchefstroom, en gedrukt bij „Het Westen"-Drukkerij aldaar.

INGEZONDEN.

Potchefstroom, 3 Maart 1912.

De Heer Editeur *Hervormer*.

Ik dank de br. D. J. B. voor zijn schrijven in de „Hervormer" van 15 Februarie. Het was zeker een der *Christelike* plichten geweest van de kerkeraad van Potchefstroom om zijn besluit voor de gemeentevergadering te herroepen, maar dit is niet gesehied, God aanschouwt de oprechte. Verder wil ik die br. inlichtingen geven, dat de Gemeente te P.C.Stroom *geen schuld* heeft. Zij is waarschijnlik een der rijkste gemeenten. De helft van de gemeente is onbekend met 't besluit. De een zegt wij hebben predikanten genoeg en de andere zegt wij zijn tot nog toe zo klaar gekomen, Holland en Stellenbosch hebben ons steeds geholpen, de derde zegt, ik kan niet 2/6 betalen en de vierde zegt, alle kerken worden nu verenigd, laat ons ook verenigen. Ons heeft *één* Bijbel en *één* Psalm- en Gezangenboek. Alzo br. B. begraaf de geschiedenis. De strijd voor de School zal hard zijn, de afgevaardigden van P.C.Stroom zullen geen steentje onaangeroerd laten om die zaak te laten mislukken. Ik wil de predikant van Johannesburg vragen, wat zijn gemeente gedaan heeft voor de Kweekschool. De predikant van Johannesburg schrijft zo over de zending, maar vergeet dat wij niemand hebben om uit te zenden o mzendingswerk te doen, of moeten wij voor dat zendingswerk ook bij andere kerkgenootschappen aankloppen? Er is zo'n tekort van arbeiders onder onze eigen mensen, dat wij over zending niet behoeven te denken. Laat ons eerst zorgen dat bij ons alles in orde is, alvorens wij buiten gaan werken. Enige maanden geleden is geklaagd en gevraagd om een rapport van H.H. Kuratoren der School. Geen der kuratoren heeft hiervan de minste notitie genomen en geen rapport is versehenen. De Algemene Vergadering heeft aan deze personen opgedragen een kweekschool op te richtenen wat is door deze personen gedaan? Gedurende 3 jaar tijd is dat Kuratorium slechts eenmaal bij elkander geweest en zover ik kan uitvinden, is daar *niets* gedaan.

Deze kommissie bestaat uit de H.H. predikanten C. W. du Toit, Jac. v. Belkum, A. Murray, P. W. Eunis, Ouderlingen J. A. Malherbe, A. D. W. Wolmarans, J. H. N. Visage, A. v. d. Broek en D. J. Bodenstein. Onder deze kommissie zijn personen, welke tegen de oprichting van een school zijn. Het gevolg hiervan is, dat zolang zij die school kunnen tegenhouden, dit zullen doen. Het is mij echter onbegrijpelik dat iemand een benoeming aanneemt van een of andere kommissie, waarmede hij het geheel en al niet samengaat. Zo ver als mij bekend, zijn er enkele gemeenten, welke nog niets hebben afgedragen, terwijl anderen gedeeltelik en een paar het vereiste bedrag. Heeft de kommissie van de School reeds maatregelen genomen of plannen aan de versehillende gemeenten gemaakt om die gelden te krijgen? Zo niet, waarom niet? Het is niet voldoende om aan de Gemeente elk jaar een rekening te zenden en daarmede de zaak afgedaan beschouwd te hebben. Waarom niet een predikant aangewezen, welke in de gemeente rondgaat, om de gemeenteleden op de hoogte van de School te brengen? Waarom niet een predikant aangewezen om de Kerkeraadsleden te ontmoeten, b.v. van Rustenburg en Wolmaransstad, enz. enz., om deze zaak te bespreken, daar deze gemeenten nog niets hebben bijgedragen. Wat is door die kommissie gedaan voor die personen, welke drie jaar geleden aanvraag deden om opgeleid te worden voor predikant? Wat is de doodheid van die kommissie? Weet wel kommissie, dat gij niet alleen verantwoording zult moeten doen op de a.s. Algemene Vergadering, maar gij zult eenmaal verantwoording moeten doen voor uw God, waarom dat gij de uitbreiding van Zijn Kerk zo hebt tegengehouden; woorom dat gij niet gezorgd hebt, dat er opvolgers zijn, wanneer gij uw taak hebt nedergelegd en niets meer voor de kerk, waarin gij jaren gearbeid hebt, kunt doen. Uwe verantwoording, dat er geen geld is en de gemeenten niet betalen, dit kunt gij niet beweren. Er is ruim £1600 in kas en hiervoor hadt gij een

professor voor 3 jaar kunnen aanstellen tegen een salaris van £500 per jaar en in die tijd was er van de gemeenten genoeg ingekomen om verder te zorgen. Zo wees oprecht, kommissie, kom er reeht voor uit, niets hebt gij gedaan om de Hervormde Kerk vooruit te helpen. Gij, bejaarde predikanten en uwe haren zijn grijs geworden in de dienst der Hervormde Kerk, uw salaris hebt gij verdiend. Wat is door u gedaan in de 3 jaren dat gij lid dezer kommissie zijt? Indien gij niets hebt gedaan, zo zijt gij niet waardig langer lid dezer kommissie te zijn. Laat de plaatsen ingenomen worden door predikanten, jonger en bezield met meer lust en ijver voor deze zaak. Laat de doodsheid, welke in de kerk heerst, ophouden; laten wij steeds helpen opbouwen. God's kerk helpen uitbreiden, meer arbeiders te krijgen voor Zijn kerk en dit kunnen wij doen door samen te staan en een goed, zuiver fondament te leggen voor een kweekschool. Dit fondament moet zijn, zoals de stichting der kerk plaats vond op de zuivere leer van Gods Woord, en wij zullen gevrijwaard zijn van predikanten, die niet in de letter aan de drie formulieren van Enigheid geloven, wij zullen gevrijwaard zijn van predikanten, welke nieuwigheden in onze kerk invoeren, welke onze psalmen en gezangen willen doen verdringen door Halleluja's of andere wereldse liederen. Wij zullen zuiver zijn en zuiver blijven in onze leer. Met de vraag aan het Kuratorium: Wat hebt gij gedaan in de 3 jaren?, eindig ik en blijf u dankbaar voor opname.

Uw Broeder,
A. H. KOOMANS.

Heer Editeur *Hervormer.*

Het schrijven in de laatste *Hervormer*, getekend „Vreemdeling", schijnt geen vreemdeling te Potchefstroom te zijn. Het is mij reeds meermalen opgevallen, waarom dat het toedienen van de Heilige Doop steeds plaats vindt *na* de dienst in die gemeente. Het schijnt mij alsof door predikant en ouderlingen hieraan niet meer de nodige waarde wordt gehecht. In die gemeente wordt er gedoopt enige tijd welke zich voor doet, in de pastorie, bij de persoon aan huis, na de dienst; slechts eenmaal in de maand wordt er gedoopt na afloop van de dienst in tegenwoordigheid der Gemeente, met uitzondering van Nachtmaal, dan geschiedt dit na de dankzegging en dan alzo niet in tegenwoordigheid der Gemeente. Gaarne wens ik van u, heer Editeur, of van een der lezers te horen of het een vereiste is dat de Heilige Doop in tegenwoordigheid der Gemeente plaats vind. Is de predikant verplicht het gehele doopformulier voor te lezen? Moeten beide ouders bij de doop tegenwoordig zijn, en zo een der ouders niet tegenwoordig kan zijn, wie zal de plaats innemen, en moeten de ouders lid der kerk zijn, hunne verpliehtingen als lid der kerk nakomen, zoals het bezoeken der kerk, het aanzitten aan het Heilig Avondmaal, en wat moet geschieden met onechte kinderen en lidmaten welke onder eensuur staan? Bij voorbaat dank voor uw antwoord.

GEEN VREEMDELING.

Blinkklip, 31 Mei 1912.

Aantekening. — Het Gereformeerd beginsel eist dopen in de godsdienstoefening. Huisdoop of private doop is het op zij zetten van de idee van het genadeverbond.

Aan de predikant is, volgens kerkwet, het formulier te gebruiken overeenkomstig de behoeften der gemeente.

Over de andere vragen later.

Redaktie.

Zending of Kweekschool.

Er is wat geschreven in de latere tijd in onze Kerkbode over Zending door Ds. Brandt; Oudl. Engelbreeht en Oudl. Basson. Persoonlik kan ik mij toch ook niet verenigen met eerstgenoemde, doch bij mij zelve had ik gedacht veel liever te zien dat Ds. Brandt meer over de Kweekschool schreef dan over zending. De Kweeksehool toch is in onze dagen broodnodig, en allen die voor de groei en bloei van de Hervormde Kerk zijn, zullen het met mij moeten saam stemmen. Terwijl ik, zo ik gezegd heb, mij niet kan verenigen met Ds. Brandt over zending, kan ik toch ook minder nalaten te zeggen dat ik hoog waardeer wat Z.Eerw. sehrijft in onze jongste Kerkbode van 15 Mei over 't gewenste en noodzakelike onderwerp, hopende daar nog meer van te horen. Verder ben ik verblijd te zien de gevoelens in Rustenburg over de Kweekschool. En om de nodige zaak verder te helpen ondersteunen, wil ik beloven dat, zodra het voorstel van Oudl. Kamffer van Klerksdorp ook in onze gemeente hier in werking treedt, „dat van elke gemeente wordt aanbevolen, uit en door de gemeente-vergadering een afzonderlike financiele kommissie voor de Kweekschool te laten kiezen, bestaande uit een kollektant voor elke wijk, (ik zou hier wensen bij te voegen in afdeling van elk diaken) van die gemeente, die samen komt onder voorzitterschap van de predikant en die alleen dient om de 2/6 per lidmaat te kollekteren.

Dat mijn moeder, broeder en ik ieder een goede jonge vaars willen geven aan de Kweekschool om

mede te beginnen, en ik wil, mijnheer de Redakteur, verzekeren, dat het niet bij ons alleen zal gekregen worden.

Bij voorbaat dankende voor opname.

Gemeentelid Trichartsfontein.

Het kerkgebouw der Ned. Herv. Gemeente te Boskoop (Holland) was enige tijd geleden 's Zondagsmorgens eivol, zodat velen zich met een staanplaats moesten vergenoegen.

In een aangrijpende rede zette Ds. B. Tuinstra, tot hiertoe de vrijzinnige richting toegedaan, zijn nieuw standpunt uiteen, naar aanleiding van 1 Corinthe 2 : 2, nl. deze woorden: „Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd." De verdeling was: 1e. De noodzakelikheid van het geloof in de gekruisigde Christus; 2e. de heerlikheid van dat geloof en 3e. de betekenis van dat geloof.

In de gemeente Boskoop had de spreker het modernisme in zijn konsekwenties leren kennen en sedert het laatste Paasfeest, toen aanmerkingen gemaakt waren op zijn prediking van de opgestane Heiland, kon hij zich niet langer met de vrijzinnige richting vergenoegen. Na veel worsteling en strijd was het hem duidelik geworden, dat het geloof in de levende Christus door hem moest worden gepredikt en hij met minder niet volstaan kon.

Ds. B. Tuinstra, sinds 2 jaar predikant bij de Ned. Herv. Gemeente te Boskoop, waar hij als behorende tot de moderne richting, was beroepen, heeft in een uitvoerig schrijven aan de kerkeraad medegedeeld, dat hij van zienswijze veranderd en rechtzinnig is geworden.

Ds. Tuinstra heeft de kerkeraad tevens voorgesteld door de stemgerechtigde lidmaten der Gemeente te doen uitmaken of hij zal blijven of moet heengaan.

De kerkeraad en het kieskollege zijn vrijzinnig.

Naar aanleiding van dit bericht is een bijeenkomst gehouden van de kerkelike kolleges. Besloten werd Ds. Tuinstra te verzoeken, zo spoedig mogelik te vertrekken. Men meende dat Ds. Tuinstra als eerlik man niet anders zou handelen, daar hij beroepen was als vrijzinnig predikant. Op een verzoek van Ds. Tuinstra om de Gemeente te laten beslissen en bij stemming te laten uitmaken of de meerderheid hem wil handhaven of niet, werd afwijzend beschikt als zijnde onwettig.

Heidelberg's Logieshuis.

Ouders onzer kerk, die voor hunne kinderen een goede school begeren en ook een aangenaam en goed tehuis, vinden daarvoor gelegenheid in het

Heidelberg's Logieshuis,

onder toezicht van een Kommissie, waarvan ondergetekende lid is.

Logies per 3 maanden £9.

Inlichtingen te verkrijgen bij

Ds. JAC. VAN BELKUM,

Postbus 197, Heidelberg, Transvaal.

VERSLAG VAN DE ALG. KASSIER OVER DE MAAND JUNIE 1912.

Saldo in Kas...		721 7 11
Alg. Fonds:		
a. D. en B. O. Afrika Gem. Johannesburg ...	3 — —	
b. Almanak 1912 Gem. Middelburg ... . (J. K. Erasmus)	— 11 3	
		3 11 3
Weduwfonds:		
Newby Fraser interest	5 — —	
Couzijn interest	14 — —	
Gem. Waterberg 1911	1 17 —	
Gem. Waterberg 1912	4 15 —	
		25 12 —
		750 11 2

Weduwfonds:	
re Verbanden	400 — —
Alg. Fonds:	
Bankkosten...	— — 3
Saldo	350 10 11
	750 11 2

H. J. L. TH ROORDA,
Alg. Kassier.
Bus 447, Pretoria.

De Kerkeraden worden vriendelik verzocht aan de Algemene Kassier op te geven, wie hun plaatselike kassiers zijn, of wie verantwoordelik is voor de gelden der gemeente.

L. E. BRANDT,
Voorz. Fin. Kom.

Posthus 1. **Telefoon 19.**

Wij hebben een **Buitengewone Uitverkoping** aan de gang

GEDURENDE DEZE MAAND

En wij hebben uwe persoonlike hulp nodig, om de

—:- ECHTE BARGAINS AANGEBODEN -:—

weg te nemen.

DRAPERIE, MILLINERIE, STEVELS en SCHOENEN,
HUISRAAD, AARD- en GLASWAREN,
KRUIDENIERSWAREN.

ZIE ONZE GROTE CIRKULAIRE.

Garlick's Publieke Dienst Winkels.

DUO (J. MELLEMA)

Bus 36. Telephone 46.

Telegram Adres „DUO".

GROTE VOORRAAD
HOLLANDSE en DUITSE ZADEN
voor Tuin en Boerderij.

Molenaars en Produkten Handelaren.

Gebroken Mielies, Hoendervoer en Meël voor Beesten altijd voorhanden.

MATRAS MAKERS

Nieuwe eerste kwaliteit Matrassen gemaakt.

Oude Matrassen gehaald, recht gemaakt en weer afgeleverd.

Werk gegarandeerd. Alleen blanken in dienst.

A. H. KOOMANS,

Boek- en Muziek Handelaar, Potchefstroom.

Erf en Nalatenschap, door verscheidene predikanten.

Ons Doopsformulier, door Ds. Wielenga.

Het Christelijk Huisgezin, door Dr. H. Bavinck.

Nabij God te zijn, 2 delen, door Dr. A. Kuyper.

Van Golgotha naar Jeruzalem, door Prof. P. Biesterveld en Ds. B. Wielenga.

Gebeden voor het Huisgezin, door Dr. J. H. Gunning.

BINNENKORT VOORHANDEN:

De vurige Oven, door J. A. Wormser.

Het Mormonisme, door Rev. I. van Dellen.

Onze Eeredienst, door Dr. A. Kuyper.

Taalbond Boeken 1912.

Wilgerboom-bogies, door Totius.